

УДК 657.1

INVENTORY AUDIT METHODOLOGY AT LIGHT INDUSTRIAL ENTERPRISES**МЕТОДИКА ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ****Korchykova I.V. / Копчикова І.В.***PhD in Economics / к.е.н.*

ORCID: 0000-0001-7752-1603

Kudyrko O.M. / Кудирко О.М.*PhD in Economics, as.prof. / к.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-5090-1208

Krupelnytska Iryna / Крупельницька І.Г.*PhD in Economics, as.prof. / к.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-9102-1928

*Vinnitsya Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics,**Vinnitsya, Soborna, 87, 21050, Ukraine**Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, вул. Соборна, 87, 21050, Україна*

Анотація. У статті висвітлено необхідність здійснення аудиту запасів на підприємствах легкої промисловості, адже саме за допомогою них здійснюється операційна діяльність. Запаси підприємства становлять значну частку всієї вартості балансу підприємства, тому необхідно враховувати те, що від правильності їх обліку залежить правильність фінансової звітності. Аудит повинен здійснюватись у декілька етапів для розкриття усіх аспектів цієї ділянки обліку. Він обов'язково повинен передбачати документальну перевірку, фактичну перевірку, що включає у себе інвентаризацію, арифметичну перевірку.

Ключові слова: швейна промисловість, активи, запаси, аудит, документальна перевірка, фактична перевірка, інвентаризація, арифметична перевірка.

Вступ.

Кожне підприємство, що діє на території України повинне здійснювати облік своєї діяльності, здавати фінансову звітність у податкові органи, сплачувати податки до місцевих та державного бюджетів. У зв'язку із цим, необхідно розуміти, що для вчасного усунення помилок та для унеможливлення отримання штрафних санкцій, потрібно регулярно проводити аудит діяльності. На підприємствах легкої промисловості значну частину активів займають запаси, оскільки саме за допомогою них відбувається процес створення одягу, тому вони мають проводити якісний аудит цієї ділянки для отримання правдивих результатів перевірки.

Тема аудиту запасів підприємства була розглянута багатьма вченими та дослідниками. Серед них можна виділити таких як Виноградова О. М., Жидеєва Л. І., Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І., Конопліна О. О., Дерев'янка С. І., Кузик Н. П., Олійник С. О., Ганяйло О. М., Фабіянська В. Ю., Пацар О. Г. та інші. Вони приділили увагу об'єкту перевірки, завданням, меті, джерелам інформації, а також етапам здійснення перевірки.

Виноградова О. М., Жидеєва Л. І. у навчальному посібнику «Аудит» [1] розкривають інформацію про об'єкти аудиту запасів, віднісши їх до чотирьох груп: елементи облікової політики, серед яких слід виділити найголовніші:

П(С)БО «Запаси», номенклатура робочих рахунків з обліку запасів, порядок визначення первісної вартості запасів, склад виробничої собівартості, метод обліку витрат; операції з обліку виробничих запасів, витрат виробництва, браку, готової продукції і товарів; первинна й зведена документація з обліку запасів; інформація про порушення ведення в обліку, нестачі, які відображені в актах перевірок та висновках аудиторів.

Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І., Конопліна О. О. у підручнику «Аудит: методика і організація» зазначають, що аудиторська перевірка операцій з обліку запасів повинна включати наступні обстеження: місць зберігання матеріальних ресурсів, наявності вимірювальних приладів, своєчасності, повноти і правильності проведення інвентаризацій, якості ведення складського обліку матеріалів, кваліфікації матеріально-відповідальних осіб, надійність охорони [2].

Дослідники Фабіянська В. Ю. та Пацар О. Г. у своїй роботі «Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти» [10] наводять власний розроблений робочий документ аудитора, а саме анкету облікової політики виробничих запасів підприємства, у якій вказуються елементи, що перевіряються, пункти наказу про облікову політику, де зазначаються певні елементи, сфера застосування та наявність порушень. Аналізуючи етапи аудиту запасів, вони виділяють наступні методи перевірки, що будуть залучені у процесі аудиту: суцільна документальна перевірка, вибіркова документальна перевірка, комбінована документальна перевірка.

Мета дослідження.

Метою написання статті є аналіз наявної технічної бази методики проведення аудиту запасів підприємств легкої промисловості, а також пошук ефективних реалізацій для проведення якісної поетапної перевірки.

Основний текст.

Для перевірки законності здійснених операцій із запасами на підприємстві слід керуватися чинною нормативно-правовою базою. Основними законодавчими документами в цій сфері є: Податковий кодекс України [3], НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3], П(С)БО 9 «Запаси» [8], П(С)БО 16 «Витрати» [7], Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [9], План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств [5].

Мета аудиту запасів найкраще розкривається через завдання, що мають бути поставлені перед аудитором у ході здійснення такої перевірки. На рисунку 1 зазначено основні завдання аудиту запасів, на підставі проаналізованої літератури.

Для підтвердження здійснення операцій, що пов'язані із запасами, підприємство повинне мати підтверджувальну документацію. У ході аудиту необхідно перевірити ці джерела на дотримання законодавства, правдивість зазначених даних й правильність заповнення усіх реквізитів. На рисунку 2 зображено основні джерела інформації щодо обліку запасів, які повинні використовуватись у ході перевірки та мають бути досліджені аудитором.

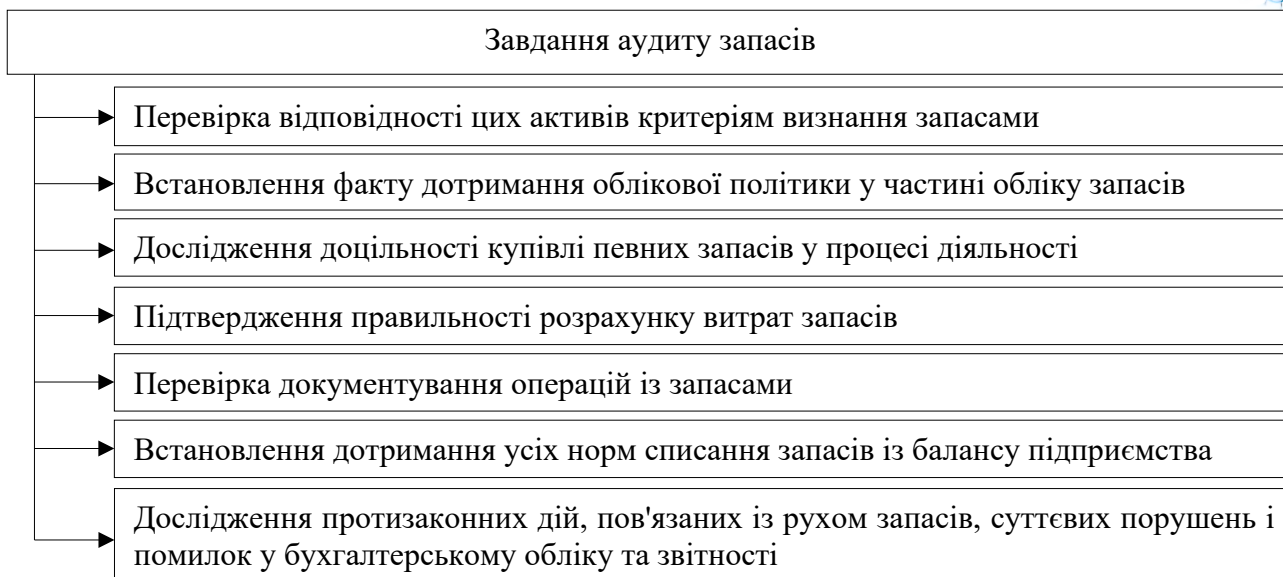

Рисунок 1 – Завдання аудиту запасів [2, 10]

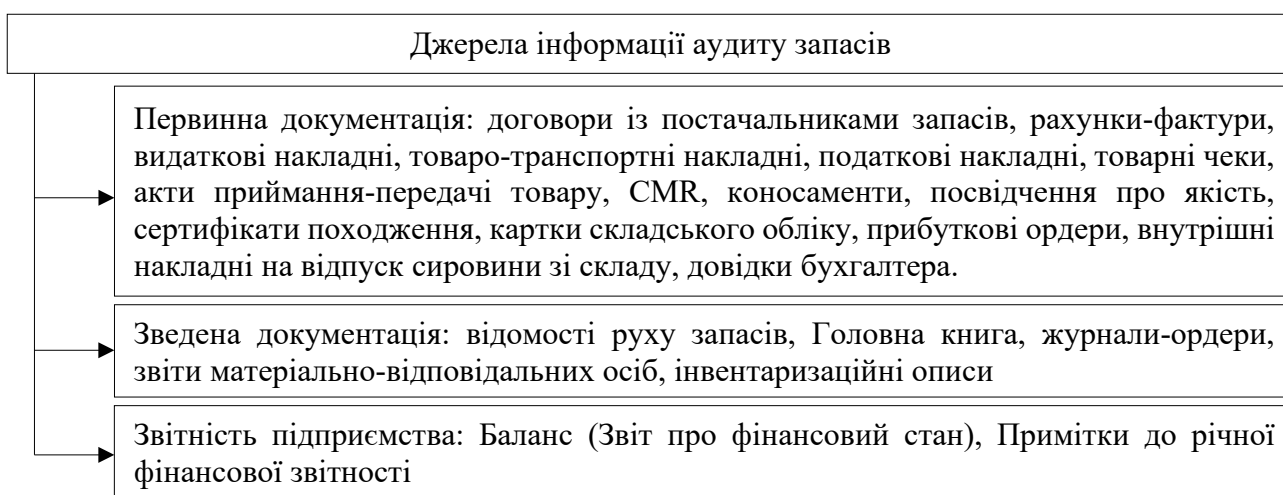

Рисунок 2 – Джерела інформації аудиту запасів

Рисунок 3 – Етапи проведення аудиту операцій із запасами [10]

Для ефективної організації проведення аудиту виробничих запасів необхідно дотримуватись певних етапів. Послідовність аудиту запасів наведена на рисунку 3 [10].

Аналізуючи алгоритм проведення аудиту операцій із запасами, що наводять у своїй роботі Фабіянська В. Ю. та Пацар О. Г., варто зазначити, що під час проведення перевірки необхідно використовувати документальні та фактичні методи перевірки. На рисунку 4 наведено основні методи перевірки запасів під час проведення аудиту на основі матеріалів підручника Немченка В. В. – «Аудит» [4].

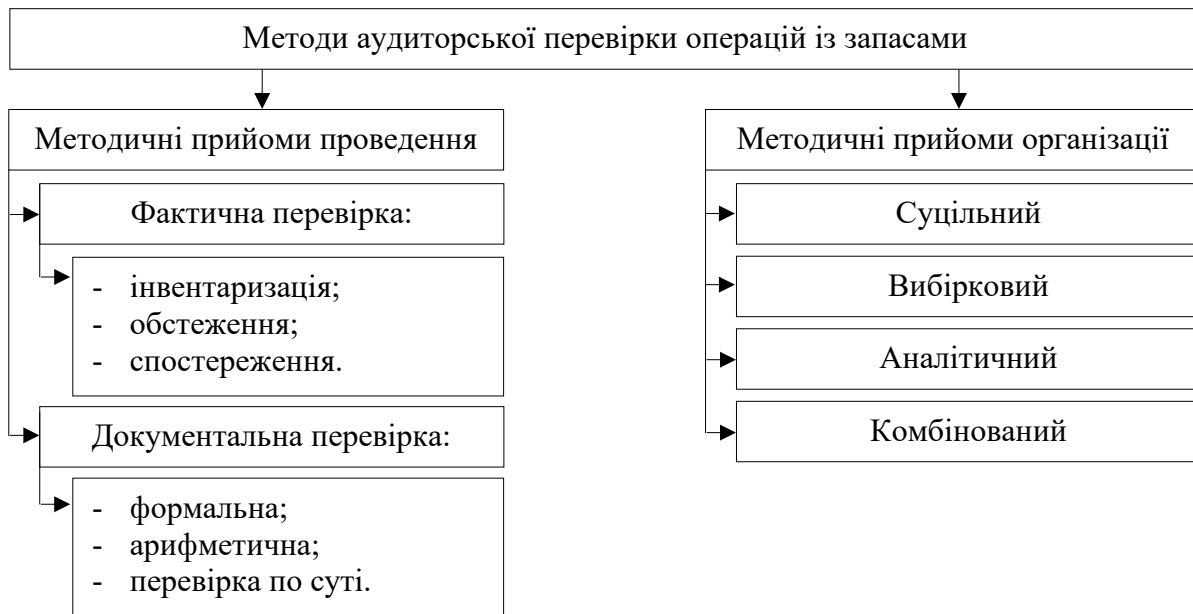

Рисунок 4 – Методи аудиторської перевірки операцій із запасами

Таким чином, на першому етапі перевірки, де відбувається фактичний контроль наявності запасів на підприємстві, необхідно провести інвентаризацію. Окрім визначення наявності, нестачі або надлишків запасів слід провести оцінку їх стану та якості.

На підприємствах легкої промисловості запасами є товарно-матеріальні цінності, які зазвичай не мають строку придатності, проте існує велика ймовірність виникнення браку тканин та їх псування через неправильні умови зберігання, пошкодження фурнітури, що використовується у процесі пошиття одягу та інше. Саме тому у процесі аудиту запасів обов'язково необхідно проводити інвентаризацію цих активів для отримання інформації про їх стан. Оскільки їх кількість досить велика й займає значну частину активу балансу варто здійснювати вибіркочу інвентаризацію. Окрім інвентаризації існують й інші методи, що повинні використовуватись у процесі здійснення аудиту операцій із запасами. Основні із них наведено у таблиці 1.

Висновки.

Отже, аудит операцій із запасами на підприємствах легкої промисловості вкрай необхідний, адже він допоможе вчасно знайти помилки у веденні бухгалтерського обліку, неправильності розрахунку собівартості запасів, що у подальшому призведе до завищення суми витрат й викривленню показників фінансової звітності, виявить нестачі або надлишки запасів. Підприємство зможе отримати рекомендації з ведення документації, правильності відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Розмежування аудиту операцій із запасами на певні етапи допоможе провести перевірку чітко, якісно та у відповідності до зазначених раніше термінів. Висновок аудитора буде легше скласти при використанні вище зазначених методів дослідження та робочих документів аудитора, де проводяться певні розрахунки та робляться замітки. Таким чином аудитор матиме змогу здійснити ефективну перевірку та надати правильний висновок проведеної роботи.

Таблиця 1 – Методи аудиторської перевірки операцій із запасами на підприємствах легкої промисловості

Поняття	Визначення	Приклад застосування
Інвентаризація	Перевірка фактичної наявності майна та зобов'язань підприємства, правильності та достовірності його оцінки, який необхідний для підтвердження показників фінансової звітності на дату її складання [10].	Проведення вибіркової перевірки наявності, стану й кількості запасів підприємства легкої промисловості та співставлення із даними бухгалтерського обліку.
Обстеження	Особисте ознайомлення з предметом дослідження [4].	Обстеження складів по зберіганню запасів та якість зберігання цих активів.
Спостереження	Візуальний огляд запасів.	Перевірка наявності браку запасів, не дотримання правил умов зберігання.
Формальна перевірка	Перевірка правильності записів усіх реквізитів, виявлення виправлень, дописувань у тексті й цифрах, перевірка достовірності підписів усіх осіб [4].	Здійснення огляду первинної документації із придбання, внутрішнього переміщення та вибуття запасів із підприємства на предмет наявності виправлень та порушень правил заповнення документів.
Арифметична перевірка	Перевірка правильності розрахунків у документах, облікових реєстрах і звітних формах [4].	Здійснення розрахунків у робочих документах аудитора первісної вартості запасів, правильності розрахунку вибуття за певним методом.
Перевірка по суті	Встановлення законності та доцільності здійснення операцій, правильності відображення операцій на рахунках та включення до статей витрат і доходів [4].	Перевірка рахунків бухгалтерського обліку, програмного забезпечення, Головної книги, фінансової звітності на предмет правильності відображення операцій із запасами.

Література:

1. Виноградова О. М., Жидеєва Л. І. Аудит: навчальний посібник. Київ, 2014. 652 с.
2. Гордійєнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І., Конопліна О. О. Аудит: методика і організація : навч. посіб. 2-го вид., перероб. та доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 318 с.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» *Міністерство фінансів України* : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 15.02.2023).

4. Немченко В. В. Аудит. Навч. посіб. Видавництво «Центр учбової літератури». 2020. 536 с.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств. *Міністерство фінансів України* : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 15.02.2023).
6. Податковий кодекс України №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.02.2023).
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». *Міністерство фінансів України* : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 15.02.2023).
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». *Міністерство фінансів України* : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 15.02.2023).
9. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. *Міністерство фінансів України* : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 15.02.2023).
10. Фабіянська В. Ю., Пацар О. Г. Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти. *Ефективна економіка*. № 4, 2017.